

Aquestes darreres setmanes sembla que alguna força natural s'hagi enfadat i força. Aquest ens rancuniós hauria premut l'interruptor que activa els moviments de terreny. Ho dic així perquè estem massa acostumats a donar les culpes dels riscos geològics a la Natura o fins hi tot, hi ha qui així ho considera, cal interpretar-ho com un càstig de Déu Nostre Senyor, en tot cas quelcom d'ineludible.

El resultat, sigui quin sigui el detonant del procés, ha estat i és força trist i tremendament lamentable; a part dels estralls produïts a les vies de comunicació d'arreu del Principat, hem de lamentar persones ferides de gravetat, ja sigui per l'impacte d'una roca sobre un vehicle a l'N-230, o escenaris més punyents, incloent-hi malauradament la pèrdua de vides humanes com ha estat el cas de la parella soterrada per l'esllavissada de Castell de Mur.

Però el cas és, que des d'un punt de vista tècnic i científic el grau de coneixement que se'n té d'aquests fenòmens hauria de permetre la seva gestió. El risc zero no existeix, ben cert, però el grau de risc es pot minimitzar. Hem après a donar avís de risc per pluja (inundacions), vent i neu (incloent-hi les allaus) però encara no avisem sobre la possibilitat, que donades les circumstàncies, generalment produïdes directa o indirectament per la climatologia, estiguem exposats a patir un moviment de terreny (despreniment o caigudes de roques, esllavissament, etc.).

Després d'una situació de sequera hem tingut un final d'hivern i un començament de la primavera generós amb les precipitacions tant d'aigua com de neu. Personalment mai havia vist la cara sud del Montsec innivada com enguany i que a més la neu s'hi aguantés més d'una jornada en plena primavera. Però aquest comentari més propi d'un padri resabut que d'un tècnic o un científic no aporta gaire a la gestió del problema. És un fet que les precipitacions del darrer mes, en les seves dos vessants, aigua i neu, han omplert els massissos rocosos de les nostres muntanyes que estaven força buits. Si alguna cosa és capaç de desestabilitzar una massa rocosa en una zona de muntanya, és l'augment sobtat de la pressió de l'aigua que s'infiltra dintre seu. També n'hi ha d'altres de factors causals, però aquest cop em fa l'efecte que aquest mecanisme ha estat força significatiu i ajuda a explicar en part la situació en tota l'àrea afectada, que recordem un cop més inclou diverses comarques del Principat. Allò que estava a punt de caure ha acabat caient.

El Col·legi de Geòlegs de Catalunya va endegar tot just fa un any un grup de treball, [l'Observatori del GeoRisc](#), i el primer risc que es va decidir de treballar va ser precisament el dels moviments del terreny de tota mena i en especial els que afecten les vies de transport. Els treballs es troben encara en curs, els recursos de què es disposa són limitats, però tot i això ja hi ha algunes recomanacions que es poden avançar.

Primer, quan us trobeu involucrats en un episodi d'aquests; per exemple una pedra a la carretera, cal deixar-ne constància. Podeu trucar al 112, als mossos, als bombers, a l'ajuntament, etc. Per als tècnics és del tot imprescindible disposar d'aquesta informació, ja que és la manera de tenir un inventari acurat i així d'aprofundir en el coneixement de la localització i la freqüència dels fenòmens.

Segon, sigueu molt prudents circulant per carreteres de muntanya durant i després d'episodis de precipitació continuats. Com ja he comentat la dinàmica de fluids dins dels terrenys esdevé un dels factors clau en la seva inestabilitat.

Tercer, no estaria de més incloure algun tipus d'avís en les seccions apropiades dels mitjans de comunicació en referència al nivell estimat d'aquesta tipologia de risc tal com es fa en altres.

Seguirem treballant.

JOAN ESCUER
Geòleg, EurGeol, membre de l'Observatori del GeoRisc del COLGEOCAT
18 d'abril del 2018